

suma't a/
#green
Sailing

FITXA DEL TALLER
**PERÒ, QUÈ ÉS REALMENT
UNA PLATJA?**

QUÈ APRENDREM?

- Aprendre mitjançant un *roll play*, com funciona l'ecosistema marí.
- Aprendrem els diversos actors i usuaris que intervenen en una platja.

Durada:	Lloc?	Edats	Tipus d'activitat
45 minuts	Aire lliure	12-16 anys	Creativa, reflexiva. <i>Roll play</i>

COM HO FAREM?

Primer de tot, farem una reflexió entre totes les persones participants sobre què interpretem que és l'ecosistema marí i quins organismes ens podem trobar. Durant 5-10 minuts dibuixarem o farem un esquema del que per a nosaltres és o considerem que és l'ecosistema marí. Farem una posada en comú. A continuació, el/la monitor, a partir del que s'ha exposat, explicarà què és l'ecosistema marí i tots els actors i agents que intervenen.

Potser, a la primera reflexió que hem fet sobre quins organismes trobem a l'ecosistema marí no hem pensat en l'ésser humà. Els humans estem a tot arreu i a l'ecosistema marí també. Entre tots anirem desgranant quins són els actors/actrius que apareixen a l'ecosistema marí: pescadors, turistes, bussejadors, navegants, banyistes...

Amb totes aquestes figures, farem un *roll play* en el que els alumnes interpretaran diversos actors que poden aparèixer a l'ecosistema marí. Hem d'incloure també els organismes com peixos, aus o el plàncton...Durant el *roll play*, imaginarem diverses situacions en les que es donen interaccions entre els diferents usuaris i buscarem solucions per evitar problemes:

- molts peixos són pescats i les poblacions minvem molt. Els peixos són posteriorment menjats pels turistes
- els navegants i els pescadors es troben navegant junts en una mateixa zona
- els flamencs s'espanten si molts turistes venen al mateix temps a veure'ls
- uns fan de vaixell que transporta petroli i que ha de fer les seves feines de càrrega i descàrrega de petroli i uns altres han de fer de peixos i uns altres de pescadors? Quins problemes té cada grup? Poden conviure totes les activitats al mateix temps al mateix lloc?

El/la monitor/a proposarà diverses situacions o conflictes que es poden donar en el mar i entre tots intentarem buscar solució. Com a conclusió podem veure que els conflictes al mar són diversos i complexes.

BASE CIENTÍFICA

L'ecosistema marí no és només la part del mar. L'ecosistema marí ho és tot: el mar obert, les aigües més costeres, els penya-segats, i també les platges i les dunes i els aiguamolls o llacunes costaneres que es troben darrera.

Una PLATJA és l'acumulació a la vora de la mar de materials de diferents mides des de sorres fins a blocs, passant per còdols. Aquests materials poden ser d'origen orgànic (closques calcàries i restes d'esquelets d'organismes marins) o bé inorgànic (procedent del trencament i disgregació de roques).

La formació de les platges és deguda a l'acció de les ones i els corrents marins, que transporten els materials d'una zona a una altra, i és per això que diem que són estructures canviant... Proveu d'anar un dia a una platja i tornar-hi a anar l'endemà, i al cap d'uns dies. És la mateixa? No, oi? Les platges canvien. De fet, no podem dir que hem anat 2 cops a una mateixa platja!

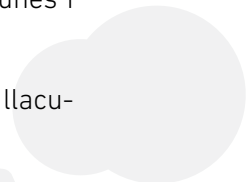
Les DUNES en canvi, són acumulacions de sorra que s'ha assecat i el vent ha transportat fins a topar amb un obstacle que ha fet que s'acumulés gra rere gra de forma paral·lela a la línia de costa. Per a què aquests grans de sorra puguin ser moguts han de fer al voltant dels 0,2 mm de diàmetre i és el què anomenem sorra eòlica. Us heu fixat mai que a les fotos de les platges caribenyes mai surten dunes? Doncs resulta que les dunes només es formen en zones temperades, i no pas a les tropicals, ja que a les tropicals hi ha manglars vora la mar que retenen la sorra però que sempre està humida i no permet que la desplaci el vent. Oi que no us havíeu plantejat lo especial que és tenir dunes?

Voleu saber com es forma una duna? Un gra de sorra de la platja és transportat pel vent fins que troba un obstacle, que reté aquest gra i molts més, fins a anar fent una muntanya que va creixent poc a poc. Aquest obstacle pot ser un tronc, una pedra, una petxina, unes plantes... Aquestes primeres dunes que es formen són mòbils ja que són inestables i el vent les pot anar desplaçant, i formen la primera línia de dunes, és a dir, les més properes a la platja. En canvi, si us fixeu, hi ha moltes dunes que tenen plantes i és el que anomenem dunes fixes, ja que aquestes plantes (vegetació psammòfila com el borroró, el jull de platja o el lliri de mar) que tenen arrels llargues per anar a buscar aigua ben avall, retenen els grans de sorra entre elles i fixen la duna per a què no es desplaci. Aquestes dunes fixes formen la segona línia del camp de dunes, i darrera d'elles sovint s'hi forma una llacuna litoral que s'omple amb els temporals de llevant i s'asseca de tant en tant.

A banda de ser reservori de sorra, quina importància tenen? Doncs s'han de conservar perquè són l'hàbitat de tota una sèrie d'organismes tant plantes com animals. A les dunes hi podem trobar rèptils com les sargantanes cua-roja i cuallarga o insectes diversos, però hi fan niu tota una sèrie d'aus marines com gavines, xatracos o aus limícoles que s'alimenten picotejant a la zona on trenquen les ones o mar endins.

Les platges se sostenen per un dèbil equilibri, i quan la mar s'endú més sorra de la què aporta, les platges desapareixen, com passa a les platges del Maresme degut a la proliferació de construccions a la costa com els ports esportius. Per tant, és molt important no trepitjar les dunes i mantenir-les netes i en bon estat de conservació!

Darrera de les dunes, si no hi ha un passeig marítim i el terreny és planer, ens podem trobar llacu-

nes litorals o aiguamolls. Aquests espais són com bases, de poca fondària i d'aigua salobre (dolça i salada) que són la llar de moltes aus que les fan servir com a zones de descans durant les seves llargues migracions o d'aus que hi viuen permanentment. A Catalunya, hi ha zones de badies on podem trobar espècies tan emblemàtiques com el flamenc.

MATERIAL:

- Fulles i llapis

